



WWW.UNILIB.RS

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по три броя.
Цена му е на год. 3 ф. на по године 1 ф. 50 н.

Брой 3 у Новоме Саду, 30. Јануара 1862. **Год. V.**

Како се постане ваљанимъ учителѣмъ?

(Едно питањѣ за учителѣ.)

На ово питањѣ могло би се најлакше овако одговорити: „Иди у препарандио, и ако иоле прилѣжанъ будешъ, ето те за две године спремљено за учителя.“ Ђли ови истина? Ј држимъ, да ће ово само простакаъ веровати, кои ни понятија о учительскомъ званю нема; а люди, кои званѣ ово изъ дублѣгъ познаю, люди кои имаю учителѣ учити и настојвати, да ови свою дужностъ савестно свршую, и коихъ се највећма тиче, дал' школа и како успева, ти люди нису ни близу те вере, да е свршенъ препарандѣ одма и свршенъ учитель, и држимъ, да ће ми сваки паметнии за право дати, да време изображаниа за учителя не само съ препарандиомъ несврши се, него текъ последнѣ управо и практично починѣ; и држимъ, да за усавршенствованѣ у учительству јошъ многе друге снаге у помоћ притећи мораю. А то су слѣдујуће:

Прво е нужно непрестано мишленѣ на свою службу, и непрестано занимавѣ са њомъ и свимъ онимъ, што съ њомъ у свези стои. Кадъ су онога славногъ астронома Нютна, кои е законе тока небесни светова, на чему су се илядама год. астрономи мучили, нашо, запитали, како е онъ на то наишо, онъ имъ одговори: „непрестано самъ о томъ мислио.“ И доиста едва се веровати може, шта силно уме са непрестаномъ својскомъ пажњомъ и мислима све на одну исту стваръ урадити и онај човекъ, кой ние одъ природе сила одаренъ, а да шта одарени. Непрестанимъ мишленѣмъ на исту стваръ поставу намъ стране те ствари, што се обично за ситнице и маленкости држе, велике и важне, буду центра и мете сви мисли и све пажњѣ наше. Ово е истина са свимъ противно одъ оногъ, што многи невештаци чине у намери, да се за свою службу живљѣ одрже; они се обично после свршене школе окупе за пословима, што ни у најманьој свези са школомъ и школскимъ

посломъ нестое, и то зову одморъ одъ школе и одъ нѣногъ
 поела. Али шта бива тимъ? Губе волю на службу, што манѣ
 на ню мисле, и губе мало по мало и вештину и способность
 ерѣ е неумножаваю, те нойпосле изъ оне равнодушности и
 ладнокрвности за званѣмъ изаѣе немарня и ленъост, и доиста
 майпосле неспособность. То ти е история учительскогъ живо-
 та. При томе знай, да више ни едного стана нема, кое би веѣма
 той жалостной опасности изложено било, свой животъ тако у-
 до окончати видити, као учительство. А зашто? Зато, што
 служба ова само неколико сати на данъ исискуе и односи, а
 све остало време остае празно, па ко га наукомъ неизпунява,
 онъ га потроши у забавама и пославима, не само непомажу-
 ѣимъ, да у својой служби све валянии и вретнии радинъ иза-
 ѣе, него противно квареѣимъ найваляниегга. Зато буди юшѣ еда-
 редѣ речено: Ко е радѣ валянъ и врстанъ учитель да буде,
 некѣ непрестано званѣ свое на уму има, и некѣ бдие и пази,
 да све, штогодъ животъ науке донесе, у нѣму и у школи
 користи.

Ко ѣе валянъ учитель да буде, нужно е далѣ, да се са
 свакомъ наукомъ, кою ѣе деци давати, сваки данъ свойски
 припреми. Млаѣи учительи чине то, особито у почетку свое
 службе, ерѣ се неосеѣаю юшѣ у свомъ знаню и вештини са-
 свимъ тврди, пакъ ихъ нужда тера, да се на оно, што ѣе пре-
 давати, сваки данъ башка припреме. Алъ старии учитель, кои
 е курсе неколико пута прешо, држи да све зна, и да више ни-
 коегъ спреманя нетреба, и онда доиста томе и край буде. А
 шта буде онда? Шта друго, него да одъ тогъ дана почне мало
 по мало оно, што е таманъ научно забораваляти, и удари зна-
 нѣм и вештиномъ натрашке, докѣ мало по мало незаборави го-
 тово све; и онда ти нема жалостниегга появлѣня него видити
 тако празна учителя меѣу гомиломъ любопчтљиве и науке жељ-
 не деце. О да би учительи помислити хтели, да е њиовъ за-
 датакъ, ону сиротиню у духу полезномъ и лепомъ наукомъ
 обогатити, пакъ да увекъ пре негѣ што меѣу децу поѣу пре-
 мисле, еда ли шта лепогъ и полезногъ за дечии умъ и ердце
 носе, да деци даду.

У томъ спреманю садржи се и та дужность запитати се,
 знали самъ оно, што децу пита, и знали самъ оно, што деци
 за наизустѣ ученѣ задае, и ако незна, научити; ерѣ, одкуда
 би деца увидила нужду учити оно, што имъ учитель задае,
 кадъ опазе, да ни учитель то незна, веѣ изъ кѣбиге чита. То
 ми мора сваки допустити, да учитель ничега одъ деце искати
 неможе, што самъ неизпунява. Зато е нужно да учитель сваку

молитву и законъ, свако изречение и песму, и све што ће деци за на изуствъ ученъ давати, самъ на изуствъ зна, иль ако незна, да научи. То е дужностъ, која се нипошто съ образомъ и поштентъмъ обићи неда.

Ко ће далъ валянъ учитель да буде, мора се и ванъ школе, колко е више могућно са децомъ забављати. Дечию наравъ мора добра сматрати, ко ће над њомъ да властвъ увати, и ко ће вештачки, а не слепачки да е негуе и изображава. У школи, где е гомила деце, непоказуе се нитъ се даде дечия наравъ онако одъ сваке стране видити. Кои учитель децу само изъ школе познае, тай ихъ врло слабо познае. Срећомъ те готово сваки свое собствене деце има, пакъ и прилику дечию наравъ безъ траженя особити прилика гледати и учити. Алъ млађима е учительима, и учительма кои собствене деце немаю преко нужно прилику наћи и аснити, те децу и изванъ школе у домаћимъ играма и забавама и у домаћемъ животу и владаню сматрати, ако ће свою службу съ благословомъ да одирава. Ту ће пажљивъ учитель научити благъ бити, и стрпељивъ, и у згоданъ часъ попуштати, и научиће сила другогъ, што ће му у извршиваню дужности яко на помоћи бити.

Нуждно е далъ учителю, да пази и на народ, и да нѣга по нѣговой нарави и по нѣговимъ потребама позна. Народна е школа институтъ, што народъ за животъ воспитава и изображава, зато мора и онай, кои ће у њой съ благословомъ да ради, непрестано народъ пазити, и познавати нѣгове мане и зла пакъ исправљати, и нѣгова добра и милине, пакъ освешћавати.

Найпосле имамо и то съ найвећомъ важности придодати, да учитель ни молитве занебрећи несме. Оне свете речи треба непрестано на уму да носи, *да сваки добри даръ и сваки савршени поклонъ само озго долази, одъ ошца свешлости, у когъ нема меняня*; и треба да се сећа оне Спасителъве речи: *„безъ мене неучиниште нишша“* Неизмолишь ли даръ ученя отудъ нећешъ веруй ми успети, него ћешъ на жалостъ искусити, да си узалудъ трудъ полагао. Сећај се на оне речи: *молише и даће вамъ се*; као и оне: *Кадъ ви и зли умете даре добре даши деци својой, кадъ васъ моле, да koliko ће више ошачъ вашъ небесни даши добара ошма, кои га узмоле*. Сетите се овогъ позива, и благословъ неће изостати.

Чиме се у народној школи негуе и развја чувство красоте?

Чувство красоте, кое се и естетичнимъ чувствомъ назива, састои се у топломъ саучестию према свему ономе, што е чисто, лѣпо, ваљано, племенито и узвишено.

Ово чувство опажамо мы и кодъ саме мале дечице, која иошъ ни говори не знаю. Подай само дѣтету комадићъ злата, стакла или усіяногъ (политираногъ) дрвета, па ћешъ видети, како се оно тима стварима радуе, и башъ зато радуе што се сјау, па су съ тога лѣпе. То е узрокъ што дѣте ни понятија иошъ о новцу неимаюћи радие има сребрњакъ него крајцару, и пре ће у руке узети нову чисту бакарну крајцару него прљавъ сребрњакъ.

Према сиромашниегъ станиа люди немогу подпуно уживати и притежавати сваковрстне милине вештачкихъ производа, ништа манъ и њима самимъ неће бити на штету ако се привикну и науче осећати и уважавати оно што е у животу човѣчиємъ у природи и у вештинама лѣпо приятно добро и племенито. За чувствованъ свега тога Богъ е дао свима людма природне моћи па зато ние нама слободно те моћи занемарити ни у едномъ човѣку, него смо ихъ башъ обвезани кодъ своју неговати, развјати, и усавршавати, те съ тымъ милине живота разплѳивати и по самимъ најсиромашкиимъ колибама.

Мѣсто пакъ гдѣ се то најболѣ и најгодније учинити може, естъ народна школа, ово главно и свеобште воспиталиште народно.

Са изображаванѣмъ чувства красоте дае се дѣци чудотворна снага противу грубости и развратности, противу непоредка и нечистоте исто тако као и противу прекомѣрно убитачнога разкоша и поквареногъ укуса, а познато е да се све ове противности у народу нашемъ готово заедно и уеданпутъ налазе, и пропасти га воде.

Наилакше а притомъ понајближе средство, којимъ ће учитељ чувство красоте кодъ своихъ ученика' пробудити моћи налази се у њѣму самомъ, у личности његовој. Гдѣ се учитељ пристойно влада, гдѣ на своју спољашню чистоту строго пази, гдѣ се свагда па и у часовима праведнога гнѣва и казненя одъ неваљалихъ и непристойнихъ рѣчи озбиљно уздржава; ту е већъ тымъ самимъ владанѣмъ његовимъ врло много учинѣно за изображенъ чувства красоте.

Кадъ у школи у свему редъ и чистота влада; кадъ учитељ најмоћније мотри на то, да дѣца своје књиге и прописе и



у колико в могуће свое хаљине и обућу чисто држе, да умивена и очешљана у школу долазе, да се пристойномъ говору, и влодану према старіима науце, а напротивъ де се одъ свакогъ нерода, нечистоте, безобразногъ говора и дѣла строго чуваю; то онда такође школа благотворно дѣйствуе на изображенѣ овога чувства.

Обштине бы ваљало да зданія и дворишта школека као какву светиню почитую, па да ихъ тако оправе, да већ по самой спољашности својој школскій домъ после цркве најлѣпшиј украшай села или вароши буде, а школско двориште засађено липама и другимъ дрвѣемъ и цвећемъ, треба да се доброуређеномъ перивою (врту) уподобљава.

Овој спољашњој лѣпоти треба да подпуно одговара унутрашња чистота и лѣпота школскихъ соба и школскога намештая; да и сиромашна дѣца осете шта е чистота, и како благотворно она действуе на човѣка; како га уздиже, узвишава, и облагоуђава, па да се зарана пробуди у њима тежня временомъ и свое обиталиште чисто држати и у чистоти највећу радостъ и опоравленѣ живота сматрати.

Учитель пакъ има од свое стране настоявати, да служители, или ако овыхъ нема сама дѣца, што чешће школу чисте, и паю, и да све школске ствари и опреме у реду буду. Па кадъ тако увиде дѣца да у школи њиховой не само о испыту него свакиј боговетный данъ чистота и поредакъ влада; то ће имъ се омилиати и у наравъ грећи обадве те врлине, пакъ ће, што већма тежити, да ихъ себи присвое, и оне ће имъ правомъ потребомъ постати.

(продуженѣ.)

Псаломъ тридесет трећи.

Благодарность Богу и савести за владанѣ.

Благослокну Господа на ксакоє время, вынѣ хвала егво оустѣхъ моихъ. Я ѣу благосиляюћи славити Господа у свако време. Свагда хвала вѣгова нека е у устнама моима. — Коимъ начиномъ можемо мы свагда и у свако време Бога хвалити и славити? (Кадъ свагда Бога предъ очима имаюћи, старамо се непрестано вѣму своимъ добримъ дѣлима угађати:). Бги и осимъ тога одређенѣ одъ Бога кои седмичный данъ, кадъ смо мы вѣга славити дужни? Како имамо мы недељне и празничне дане светковати? —

Ш Господѣ похвалятся душа моя. О Господу хвалитесе

моя душа; я љу се Богомъ хвалити, што ме е избавио одъ напасти.

Да оуслышатъ кротцыи и возвеселатся. Нека чую ово сви кротки и благи люди, па нека се радују, (зато ерѣ као што е Богъ мене изъ напасти избавио, тако и на њи забора-вити неће :)

Козкеличите Господа со мноу, и кознесемъ има егш ккѣпѣ. Величайте — добри люди — Господа са мноу, и пре-уносимо, прославляймо име његово, сви заедно. —

Кзыскаѣхъ Господа и оуслыша ма, и Ѡ всѣхъ скорбей моихъ изваки ма. Я самъ тражию Господа, я самъ се молю Господу Богу и онъ ме е услишао, и одъ свию туга' моихъ избавио ме е. Ко се Бога сеѣа и моли му се томе ќе Богъ помоћи кадъ у нужду падне. Зашто смо мы дужни Богу се молити? Како смо се дужни Богу молити? Како треба да живи онай, кои се Богу моли? Коя е најболя и прва молитва?

Приступите кз немѣ и проскѣтитесь и лица ваша не-постидатся. Приступите, о люди, къ њму т. е Богу, и про-свѣтитесь, слободно весело и умилято гледайте, па се лица ваша неће постидити; приступайте Богу съ уфанѣмъ и надомъ, и штогодъ одъ свогъ ердца узмолите, то ќе вамъ Богъ дати, ако онъ налази, да е то за васъ добро и полезно.

Сей нишій коззка, ѡ Господъ оуслыша ѡ, и Ѡ всѣхъ скор-бей егш спасе ѡ. Овай сиромасъ призва, помоли се Богу, — па Господъ услиша га, и одъ свию туга' његовихъ избави га. — Овде цар Давидъ о себи говори, као да бы рекао : Ето, видите како е Богъ мене избавио одъ моихъ неприятели, па тако ќе избавити и све кои се у њга ухаю. Оно „ѡ.“ стои у место „его,“ и значи њга. (винит.).

Шполчится аггелъ Господнь шкрестъ коащихся егш и из-бавитъ ихъ. Анѣео Божіи настаниће се около оныхъ, кои се њга бое, чуваће ихъ и стражаритће около њи, — и избавити ће ихъ. Шта су анѣели? Знашь ли примѣре како е Анѣео до-бре люде чувао? (Повѣсть о Товиту и Товіи). Како називамо оногъ анѣела, кои е нами одъ Бога о светомъ крштению датъ, да насъ чува) Знашь ли молитву анѣелу хранителю? Какво намъ дакле добро чини анѣель хранитель? (Чува насъ за жи-вота у страху Божиємъ и у добродѣтели, одбія одъ насъ сваку напасть, умъ нашъ просвѣштава; упуѣуе насъ да любимо Бога, да живимо по воли Божіи, па тако да заслужимо царство не-бесно). — Кадъ одетупа отъ насъ Анѣео хранитель? (Кадъ се мы свовольнымъ великимъ грѣсима, недостойни покажемо ми-лости Божіе; кадъ смо неваляли).

Вкусите и видите мало благъ Господь. Окусите, и видите како е благъ Господь. Кадъ се овай стихъ у цркви пое (На пређеосвећеной служби, као причастно) Зашто се о причаствомъ башъ пое овай стихъ? (Еръ намъ е спаситель нашъ превелику свою благодать показао съ тымъ што намъ е дао св. причешће, кое кадъ мы достойно окуσιμο и примимо, постаемо учестници нѣгове милости и на той милости осеѣамо како е благъ Господь Богъ нашъ.

Блаженъ человекъ, иже оуповаетъ на нѣ. Среѣанъ е онай човѣкъ кои се ухва на нѣга т. е. на Бога. (Сравни са „хвали душе моя Господа“).

Бойтеса Господа вси сватїи егш, икш нѣстъ лишениа боащисма егш. Бойте се Господа, почитуйте Господа, сви свети сви избрани нѣгови; еръ ништа недостае онима кои се бое нѣга. Ко се Бога бои, тай ће имати свашта доста, тай ни у чему оскудицу трпяти неће.

Богатїи шеницаша и взалкаша, взыскающїи же Господа нелишатса всакагш блага. Богатоши осиромашеше и огладнеше, а они кои траже Господа неће се лишавати свакога блага; неће оскудицу трпяти ни у каквомъ добру; иматће одъ Бога свако добро они кои се труде да Богу угаѣаю своимъ добрымъ владанѣмъ. Овдѣ говори Давидъ о Саулу и о нѣговимъ советницама и войсковоѣама, кои су пропали; кои су и были силни и богати, еръ нису хтѣли да слушаю Бога, одъ кога свако добро долази. А когодъ се Божїихъ заповѣстїи и правога пута држи, тай ће до последка среѣанъ быти. Довдѣ е одреѣено да се овай псаломъ на великомъ вечерню после „Благословенїа хлѣбовъ“ пое; съ тога се и данасъ овай последнїй стихъ благогласно и умилно пое. Съ тымъ пакъ св. црква, показавши намъ найпре како е Иисусъ са петъ лебова петъ хиляда людїи наранио, учи нас да иштемо у свему благослова Божїега, и да богати подпомажу сиротиню а сви да своимъ животоми Богу угаѣамо; еръ и богати могу кадтадъ осиромашити и огладнѣти, алъ ко се Бога сеѣа, тога Богъ оставити неће.

Кажи ми кое евангелско изреченїе, кое насъ учи да валя Бога поштивати? („Возлюбиши Гда Бога твоего веѣмъ сердцемъ твоимъ“). Сеѣалъ се кои Сираховыхъ изреченїа о томъ како се валя Бога бояти, и на нѣга се ухвати? („Ко се Бога бои нека се и добру нада. — Ко се Бога бои, бытће среѣанъ и на умрломъ часу благословенъ. — Ко се на Бога узда, тога Богъ неоставля“). и т. д.

Кои знаде Соломонова изреченїа о Богопочитаню?

(„Бога се бсїи и одъ зла се укланяй.“ — Богопочитанѣ

е почетакъ мудрости. Богъ куће добрыхъ благосиля, а куће невалялыхъ проклинь.

Овде се имаю дѣца сѣхати и на приповѣтке о побожной дѣци и о богобоязливимъ людма, као што су!

1 *Изъ библичне Историје*: „о Јосифу; о Самуилу; о Давиду; о Данилу и о три младића.

2 *Изъ чишанака*: Како е Милева была побожна (види букваръ).

Како е Богъ побожнога Богобоя сачувао (I Чит. бр. 1).

Како се Катица својой матери обриче, да ће се свагда сѣхати Бога (II Чит. бр. 30). —

Како е Богъ помогао оной сиротой жени, што му се крепко молила (II Чит. бр. 51). и т. д.

3 *Изъ Школскога Листа*: Муве и пауци. Год. I. стр. 7. Божіе писмо на насъ. Год. I. стр. 463 и т. д.

Прїидите чада послъшайте мене страхъ Господню наѣчь васъ. Одите дѣцо, послушайте мене, я ћу страху Господнѣмъ васъ научити. Тымъ рѣчма призива дѣчицу къ себи св. наша православна црква и нѣни светители. Ёстелъ читали овај натписъ іоштъ гдѣгодъ (на икони св. Саве, и упочетку Синодалнога катихисиса). Гдѣ сте іоштъ учили о страху Господнѣмъ? (То е даръ св. духа).

Кто естъ челоуѣкъ хотай жикотъ любай дни видѣти слаги; Кои е тай човѣкъ кои воли животь и ко е радъ видити добре дане?

Оудержи азыкъ твој ѿ зла, и оустикъ твои еже неглаголати лсти. Уздржи езъкъ твој, о човѣче, одъ зла, и устне твоє уздржи, да не говоре превару; неговори рѣаве рѣчи. Противъ кое заповести Божіе грѣше кои се у неправду куну, кои псую, кои оговараю друге, кои срамне речи говоре, кои лажно сведочне противъ другихъ людїй? (све оно има се поединце испитати).

Дал' и онај грѣши езъкомъ кои се свађа? — а онај кои друге срамоти? —

Дал' грѣше и она дѣца која се ругаю и издеваю имана другима? —

Како назива св. писмо такове, кои се ругаю? (Назива ихъ будалама („Будале се ругаю другима. Ругается гражданоу лишенный разума).

Како су прошла неваляла дѣца, што су се ругала пророку Елисею? (види повѣсть о Елисею).

Съ коима насъ рѣчма изъ псалтира опоминѣ у ускршњи

постъ на преѣеосвѣщенной служби св. црква, да чувамо езыхъ одъ оговараня и одъ рѣавихъ рѣчій? („Положи Господи храненіе устомъ моимъ и дверь огражденія о устнахъ моихъ“).

Очи Господни на праведныхъ и оуши егш на молитвѣ ихъ. Очи Господнѣ управлене су на преведнике, и уши нѣгове пазе на молитву њихову. Богъ види добра дѣла праведника, и миле су му њихове молитве.

Ово се потврђуе съ овимъ примѣрима изъ библ. повѣстнице, кое деца погађаю:

Како е Богъ Јосифа сачувао и благословіо; како е Богъ благословіо доброга Самуила и кроткогъ Давида; како е избавіо апостола Петра изъ тавнице; — како е чудесно чувао св. Василию великога (житія св. — Шк. Листъ год. IV бр. 1 и 2.)

Изреченіе Соломоново.

Богъ праведнике брани, и чува ихъ на њиховимъ путовима.

Изреченіе Сирахово.

Ко се у Бога узда, тога неоставля Богъ.

Лице же Господнѣ на творачица злаа, еже потребити ѿ земли память ихъ. А лице Господнѣ управлене е противъ оныхъ кои чине зла; Богъ немиле погледа оне, кои су неваляли, — да имъ уништи са землѣ споменъ.

Где се јошть говори у светомъ писму о томъ де ће невалялци зло проћи:

Христосъ спаситель предсказао е, да ће грешници после страшнаго суда одтерани быти у муку вѣчну.

Соломонъ говори ово: „Богъ горде мрзи, а смерне милуе. — Богъ куће добрыхъ благосиля, а куће невалялихъ проклинѣ. — Неваляле Богъ оставля за погибеоный данъ. Неиди съ невалялима, и где ихъ покуплѣне видишь, обиђи и уклони се, ерѣ они се несмира, докъ коме зла неучине. —

Царъ Давидъ говори: „Нечестиви, яко прахъ, егоже возметае вѣтръ ѿ лица земли и т. д. види псалом. I. —

Возкаша праведни и Господъ оуслиша ихъ и ѿ всѣхъ скорей ихъ избави ихъ. Чимъ праведни призваше Бога, Господъ ихъ саслуша, и одъ свию яда њиховыхъ, избави ихъ.

Близъ Господъ сокрѣшенихъ сердцемъ, и смиренныхъ дѣломъ спасетъ. Господъ е близу оныхъ, кои су скрушенъ ердцемъ, кои се каю за свое грѣхе, — и понижене духомъ спасти ће онъ; помоћи ће оныма, кои су предъ њиме понизни.

Многи скорей праведныхъ, и ѿ всѣхъ ихъ избавитъ а Господъ. Многе туге, беде и яде мораю кадкадъ сносити праведный добродѣтели люди, али въз свию тыхъ яда избавитѣ ихъ Господъ.

Хранитъ Господь вса кости ихъ, и ни едина ѿ нихъ не-
сокрошитса. Чува Господь све кости њихове (т. е. праведника')
и ни една едина између њихъ неће се скршити. Господь чува
од свакога зла све добре люде.

Смерть грѣшникъвъ люта, и ненавидѣнїи праведнаго
прегрѣшатъ. Смерть грѣшника е люта, грѣшницима е тешка
смерть, еръ ихъ чека после смрти каштига. Они кои мрзе на
праведнаго яко греше.

Избавитъ Господь дѣши рабъ своихъ и непрегрѣшатъ вси
оуповающїи на него. Избавитѣ Господь душе своихъ слугу;
Господь ће избавити свое слуге, свое праведнике, и неће яко
грешити, неће съ правога пута заићи и проневалялити се кои
се ухваю на нѣга.*)

Библичне приповѣдке

у библичнимъ рѣчма.

15. Јосифъ и нѣгова браћа.

(Мойс. књ. I. гл. 37.)

Јковъ се настани у земљи Ханаанској; онъ любляше Јо-
сифа већма него све свое синове, и начини му шарену халѣ-
ну. А кадъ виде браћа, да отаць нѣга већма любви, омрзну на
нѣга. Јосифъ види еданпутъ санъ, и каза своіой браћи: „по-
слушайте санъ овај, што самъ га снїо. Учини ми се као да
вы вежете снопове на средъ поля, и устаде мой снопъ и стаде
управо, а ваши снопови окренувши се поклонили се моме снопу.“
И рекоше му браћа: Еда ли ћешъ ты царовати или господа-
рити надъ нама!“ И јоштъ већма мрзише нанъ збогъ санова,
и збогъ рѣчїй нѣговыхъ.

И Јосифъ види другїй санъ, и каза га отцу и браћи и
рече: Я самъ вид'о другїй санъ, као да се сунце, мѣсець и
еданайстъ звѣзда предамноу кланяху. И запрети му (накара
га) отаць и рече: Какавъ е то санъ, што си га видїо? Заръ
ћемо доћи я и мати твоя и браћа твоя, да се теби поклонимо
до землѣ! — И завидише му браћа.

И отидоше браћа од' отца свога. Тада рече Израиль ка Јо-
сифу. Иди и види есу ли здраво браћа твоя и овци. И она-

*) Овај псаломъ кои правила живота у себи садрижи чита се на нѣки мѣсти
о свршетку св. Литургије, кадъ се нафора дае. У народной школи често га треба
съ часловци и псалтирци прочитавати, и старати се да науку што се у нѣму на-
лази, добро схвате, запамте, и по њой се владаю!



WWW.UNILS.rs

УНИВЕРЗИТЕТСКА

БИБЛИОТЕКА

зише га браћа издалека, и намислише зло да га уб'ю, и рече еданъ другоме: Ето сновидаць онай иде. Хайд' да га убіемо, и да га бацимо у едну яму, и рекнемо: лютъ га звъръ поведе; на ћемо видити, шта су ти нѣгови санови.

Чувши то Рувимъ отме га изъ нѣиховыхъ руку, и рекне имъ: Непролите крви, болъ га баците у едну яму! Онъ га шѣаше избавити изъ руку нѣиховыхъ, и предати отцу. — И кадъ дође Јосифъ къ својој браћи, скину съ нѣга шарену хальину, и баце га у яму, а яма бјаше праздна и воде не беше у нѣой. И седоше браћа ести. И гле путници Исмаилътјани иѣаху у Египецъ. И рече Юда к' својој браћи: Каква намъ е полза (хасна) да убіемо брата нашегъ, и да затаимо крвь нѣгову. Хайдте да га продамо овымъ Исмаилътјанима! И послушаше га браћа; извукоше Јосифа изъ яме и продаше га за двадесетъ златница'.

А када се Рувимъ врати, и невиди Јосифа у ями, тада разтрза свое хальине, и дође к' браћи и рече: Дѣтета нема; куда ћу я садъ да идемъ! —

И узеше хальину Јосифову, и заклаше яре, и помазаше хальину крвљу, и послаше е отцу своме, и рекоше: Ову смо нашла, ето познај е ли то хальина сына твога или ніе. И онъ ю познаде и рече: То е хальина мога сына; лютъ звъръ уграби Јосифа. И оплакиваше сына свога, и нехтѣде се утѣшити и говораше: Я ћу се съ тугомъ сићи у гробъ къ моме сыну!

16. Јосифъ у тавници и предъ Фараономъ.

(Мойс. књ. I. гл. 39—41.)

Мадіямци (Исмаилътјани) продадоше Јосифа у Египецъ Пентефрію Фараоновомъ благајнику. И Господъ бјаше са Јосифомъ, и онъ беше ереѣанъ. И нађе малость предъ господиномъ своимъ, и угаѣаше му. И постави га господинъ надъ домомъ своимъ, и све што имаѣаше, даде у руке Јосифове. И благослови Господъ домъ Египтяниновъ ради Јосифа, и бјаше благословъ Господній надъ свимъ иманѣмъ нѣговимъ у дому и на поляма. Съ тога предаде онъ све што имаѣаше у руке Јосифове, и ни зашто нехтѣде знати одъ свега што у нѣга бјаше, осимъ леба, што га еѣаше. И Јосифъ беше лѣпъ образомъ, и прекрасанъ изгледомъ.

И жена Пентефріева, хтеде Јосифа на зло дѣло навести, а онъ іој рече: „Како да учинимъ то зло дѣло, и да сагрешимъ предъ Богомъ!“ И она наговораше Јосифа одъ дана на

данъ, да учини зло дѣло, а онъ е непослуша. И кадъ еднога дана Иосифъ уђе у кућу да ради свое послове, и никога небы-
 яше унутри у кући; тада га ухвати жена за халъину, а онъ остави халъину у руци нѣной и побеже.

И кадъ дође господињъ дома каза му она: Момакъ Евре-
 янињъ, кога си довео, хтеде зло дело учинити и срамоту намъ нанети. Тада се разерди Пентефріе, и баџи Иосифа у тавницу. Али Господъ бѣше съ Иосифомъ, и даде му милость предъ начелнимъ стражаромъ тавничнимъ, и овај даде тавницу у руке Иосифове, и све кои быяху у тавницу бачени. И у свему што-
 годъ Иосифъ чиняше, Господъ му срећу даде. —

И сагрешеше старѣшина винарскій и старѣшина житарски Фараону, цару египетскомъ. И разерди се Фараонъ на нѣи и баџи ихъ у тавницу где бѣше Иосифъ, и предаде ихъ старе-
 шина тавничный Иосифу. И едне ноћи видише обадвоица санъ. И дође имъ у ютру Иосифъ, и види ихъ смуѣне, и запыта, што су вамъ лица унила: а они одговорише видилисмо санъ, и нема тога, ко ће разяснати. И рече имъ Иосифъ: Кажите ми ваше санове. И каза старешина винарскій свой санъ Иосифу, и рече: У моме сну бѣше предамноъ чокотъ, а на чокоту три леторасли, и чокотъ цветаше и произнесе зреле гроздове. И чаша Фараонова беше у моіой руци, и узедохъ чашу у руку Фараонову. И рече му Иосифъ: Три леторасли (лоза) есу три дана. Юшъ три дана па ће се Фараонъ опоменути службе твоє и опетъ ће те поставити на старешинство твоє винарско, и даватѣшъ чашу Фараону у руку по твоѣмъ првомъ достоян-
 ству. Но сети се мене, кадъ ти добро буде, и учини нада мноѣмъ милость, и опомени на ме Фараона, па ћешъ ме извести изъ ове тврдинѣ; ерѣ я самъ украденъ изъ землѣ еврейске, и овде ништа зло учиніо нисамъ, но баџише ме у ову яму. И види старешина житарски, да е Иосифъ добро расясніо, па му рече: И я самъ видіо санъ; учини ми се као да три кошара хлеба држимъ на моіой глави, и у найгорнѣмъ кошару бяху одъ свію врста' колачи; што еде Фараонъ, и птице небесне вѣяху изъ кошара, кои беше на моіой глави. И Иосифъ му одговори; три кашареесу три дана; до три дана, одузеће ти Фараонъ главу, и обесиће те надрвету, и птице ће месо твоє изести.

Трећій данъ беше данъ роѣния Фараоновогъ, и Фараонъ чиняше пиръ свима своимъ служительима, и постави старѣшину винарскогъ у старешинство нѣгово, а старѣшину житарскогъ обеси, као што имъ каза Иосифъ, и несетисе старѣшина винар-
 скій Иосифа, но заборави га.

После две године Фараонъ види санъ; учини му се да стои

УНИВЕРЗИТЕТСКА
 БИБЛИОТЕКА

кодъ рѣке, и изъ рѣке изилазаху седамъ крава' лепе по изгледу и одабране по тѣлу, и пасаху по брегу. А другихъ седамъ крава' изиѣшоше после изъ рѣке, ружне по изгледу, и худе по тѣлу, и пасаху съ кравама оныма по брегу рѣке. И поедоше седамъ ружныхъ и худыхъ крава' оне лепе и одабране краве. И пробуди се Фараонъ, па опетъ заспи, и види другій санъ, и гле седамъ класова изилазаху изъ едне стаблыке, одабрани и лепи; а други седамъ, танки и ветромъ истинъни, израшћиваху за нѣима. И прогуташе танки класови, оне одабране и пуне. И устаде Фараонъ, и види, да е то быо санъ. И смути се душа нѣгова, и пославъ сазва све сказателъ египетске и све мудраце, и казо им санъ свой, и не беше ни еднога, кои бы га разтолковао. И рече старѣшина винарскій: сеѣамъ се данасъ мога греха. Кадъ се оно Фараонъ разерди на свое слуге, па мене и старѣшину житарска баци у тавницу, мы саняемо обоица едне ноѣи, и беше тамо съ нама младиѣъ евреянинъ, и казаемо му санъ а онъ намъ га разясени. И како што намъ онъ каза тако се и случило. И посла Фараонъ призва Юсифа, и изведоше га изъ тврдинъ, и ошишаше га и измѣнише му хальине, и доѣе къ Фараону. И рече Фараонъ Юсифу. Я самъ санъ видю, и нема, ко да га разтолкуе, а чуо самъ за тебе, да чимъ санъ чуешъ, одма га умешъ разяснити. Юсифъ одговори: Безъ Бога неможе се одговорити спасенъ Фараону! И Фараонъ приповеди свое снѣ Юсифу. и рече Юсифъ Фараону: Санъ Фараоновъ еданъ е. Што Богъ чини, то напредъ показа теби. Ето долази седамъ година' и быѣе изобилность многа у свой земљи Египетској, а после ѣе доѣи седамъ година' глада, и гладъ ѣе упропастити земљу. А санъ се повторю двапутъ, ерѣ ѣе истинита быти речъ што е одъ Бога, и Богъ ѣе скоро то учинити. Сада дакле гледай човека мудра и разумна, па га постави надъ земљомъ Египетскомъ, и нареди да онъ постави мѣстне начелнике по земљи, да сабираю петый део одъ свою плодова за седамъ обилныхъ година', и да се сабере пшеница подъ руку Фараонову; да се рана чува у градовима. И тако ѣе се сачувати рана у земљи за оныхъ седамъ гладныхъ година', што имаю быти у земљи Египетској, да непропадне земля одъ глада.

Ова беседа бы угодна предъ Фараономъ и предъ свима слугама нѣговима. И рече Фараонъ свима слугама своимъ: Еда ли ѣемо гдѣ наѣи оваковога човѣга, кои има духа Божія у себи. Па онда рече Юсифу! Будуѣи да ти е Богъ све то показао; то нема човека мудрия и смисленія одъ тебе ти ѣешъ быти у моме дому, твое речи нека слушаю сви люди мои; я ѣу само престоломъ одъ тебе веѣий быти. Тебе я поставлямъ

дана съ надъ своимъ лемльомъ Египетскомъ. И скинувъ прстенъ са свое руке, мете га на руку Юсифову, и обуче га у ризу црвену, и мете златанъ ланац (колайну) на врат, и посади га на своя кола, и викаше предъ нѣмъ проповѣдникъ (викао е: „Ово е отацъ земль). И нарече Фараонъ име Юсифу Псонтомфанихъ, и даде му Асенату ћеръ Пентефрія илюнольскогг свештеника за жену.

Юсифъ имаѣаше тада тридесетъ година', кадъ стаде предъ Фараона цара Египетскога. И прође Юсифъ сву земљу Египетску, и собираше сваку рану за седамъ година, у којима беше изобилность у земљи Египетској, и сабра толику многу, да неможаху већъ више брояти. И Юсифу роди Асенета два сына, пре долазка седамъ гладнихъ година. И нарече Юсифъ име првенцу: Манассія,* а другоме: Ефремъ.** И минуше седамъ година' изобилныхъ, и почеше седамъ гладныхъ година' долазити. И отвори Иуифъ житнице и продаваше свима Египетјанима. И све стране (друге околне земль) долажаху у Египетъ купувати кодъ Юсифа, еръ гладъ беше велика.

П а р а м и т и е .

3. Вински судови.

Некогъ цара љи рече едномъ Мудроме: „Колика е наука у теби, а ти тако ружанъ! толика мутрость у тако ружномъ сасуду!“ „Кажи ми светла госпођице, ушита е Мудри, у каквима ви судовима вино држите?“ „У дрвенима.“ „А твой е отацъ тако богатъ, замоли га некъ метне вино у сребрне судове.“ Ова уради, и шта би съ виномъ? Учини се сирѣтом. „Зашто набрди ћеръ мою на такову лудость?“ ушита га царъ; а Мудри приповеди, како и ко томе повода даде, потврђуюћи, до е редакъ човекъ, у комъ би узъ лепоту заедно и мутрости било. „Та ваљда има и лепи люди, кои су и учени и мудри,?“ ушита царъ. „Зацело би, придода старацъ, јошъ мудрији били, да нису лепи. Лепъ е човекъ редко и смеранъ човекъ; онъ све на своју лепоту мислећи заборава на науку и мутрость.“

Д е б л о д р в е т а .

(Бдна лекција из ботанике.)

Дебло дрвета попречно а равно пресечено, ма где да нађемъ немогу проћи, да незагледамъ, и животъ нѣговъ на той рез-

*) Заборавко; еръ онъ учини те забравихъ на мое яде, и на домъ отчинъ. —

**) Значи: Плодовитость; ер' Богъ ми напредакъ даде у земљи доиужена мога.



WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

ници неопитамъ. Кадъ преброимъ годове, (она на той резници као едно у друго умештена кола) знамъ колко е година дебло старо, колко пута листало и цветало. Кое годове видимъ уже, то су ми знакъ, да су то оскудније по дебло године биле, године мањъ ране, зато су годови мршавии испали; а кое годове нађемъ врло широке, то е знакъ, да су то по дебло врло берифетне године биле, године у којима е дебло имало довољно сунца и кише. На многомъ деблу нестои ерце башъ сасвимъ на среди, и годови су съ едне стране веђма сбиени негъ съ друге, то е знакъ, да е деблу одъ оне стране, где су годови шири, више ране дотицало, негъ одундъ, где су сбиени; а то, илъ ние одъ оне стране на близу другогъ дрвета било, ко е му е рану одвлачило, и са којимъ е рану делити морало, или е на край шуме илъ вођняка стояло, те са оне стране сасвимъ слободно било. На гдееомъ деблу видићешъ само прве годове слабие, а поздне яче, знакъ да е дебло само доникле суседа имало, съ којима е рану делило, а после е сву рану само при-мало, вађда су му суседе посекли, те отудъ сви поздни годови ячи изашли.

П л у г њ.

(Една басна.)

Едаредъ рече плугъ ратару: „носи руку съ мене, уметъ я и безъ тебе бразде сеђи, то тешко ние, треба само за коњ-ма иђи.“ Ратаръ се склони; алъ текъ што руку скиде, оде плугъ овам' онамо бадати и кривудати, и бразде правити, што низашто неваляие. Како избечи очи незналица, кадъ се обазре и свое бразде опази! Онда рече ратаръ: Узми се одсадъ наумъ и неотимљи силомъ; ко самъ ходити неуме, нека се нестиди мудриегга, кои га води.

Една рачунска задаћа.

Ставити 12 новчића у три реда тако, да у свакомъ реду по 4 буде, уздужъ, увисъ, и косо, алъ само у едномъ реду 6. Како би то наредио?

Вештинаца при рачуну.

(За најстарију децу.)

Кадъ е у двобројном мултипликатору 1 на месту единица, онда се свршуе мултипликација на едaredь овако: спусти крайну цифру мултипликанда доле на крайно место продукта, после мултиплицирай са другомъ цифромъ мултипликатора едну по едну мултипликанда, алъ свакој доброј далъ слѣдуюћу мултипликанда.

Нп. 345 има се узети 21 путъ.

7245 овако говорећи:

$$1 \times 5 = 5, 5 \text{ доле,}$$

$$2 \times 5 = 10 + 4 \text{ (оно изпредь 5)} = 14, 4 \text{ доле 1 остае}$$

$$2 \times 4 = 8 + 1 \text{ (што е остало)} = 9 + 3 \text{ (изпредь 4)}$$

$$= 12, 2 \text{ доле, 1 остае}$$

$$2 \times 3 = 6 + 1 = 7.$$

Исто се овако чини, кадъ е мултипликаторъ 11.

Нп: 789 \times 11

$$1 \times 9 = 9, \text{ подпишемъ 9,}$$

$$1 \times 9 = 9 + 8 = 17, \text{ доле 7, остае 1,}$$

$$1 \times 8 = 8 + 1 = 9 + 7 = 16, \text{ доле 6, остае 1,}$$

$$1 \times 7 = 7 + 1 = 8, \text{ подпишемъ 8, свега дакле 8679.}$$

или 789 \times 11

789

_____ за едно место напоље и сума.

8679

Имена.

Г. Г. Предплатника за 1862 год. са сумомъ примљени новаца.

(Продуженъ.)

Г. Г. Гавра Матић економъ у Сентомашу 1 фр. 50 п. К. Антић за Нѣгово Високопреосвешт. Г. Михаила Митрополита у Београду 4 фр. Стеф. Поповић учитель у Кули 1 фр. Савва Белановић у Книну 3 фр. Лазаръ Михајловић учитель у Петрово Селу 3 фр. Алекса Цветановић учен. III разр. тргов. школе у Београду 1 фр. 50 п. Адамъ Богосављевић учен. IV. разреда гимнас. у Београду 3 фр. Сава Хаџић ком. у Суботици допуњава за по год. Георгъ Луданѣ учитель у Суботици исто тако. Никола Коновић учитель у Суботици 50 п. Васили Симоновић учитель у Батони 2 фр. Клирци правога. Семеништа у Задру 3 фр. Георгъ Станковић директоръ у Башаиду 3 фр. Јоанъ Поповић учитель у Башаиду 3 фр. Теминшварско србско градско обшество 2 фр. П. Г. Пагрик. Попеску Архимандритъ 1 фр. 50 п. Георг Иковић парохъ у Санаду 1 фр. Силбашка србска обштина 3 фр. Радославъ Хорватъ учитель у Н. Саду 1 фр.

Прве листове немогосмо збогъ неки препона разпослати, ма да на време штампани беше; одъ садъ ће на време долазити.

Г. Г. Ник. Коњов. учит. у Суб. невнамо кадъ сте и по комъ 1 фр. послали.